

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36011634	Politécnico de Vigo	Vigo	2022/2023

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
EOC	Edificación e obra civil	CSEOC02	Proxectos de obra civil	Ciclos formativos de grao superior	Réxime de adultos

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0776	Empresa e iniciativa emprendedora	2022/2023	3	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARÍA LUISA ISLA OTERO
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

O módulo EIE, que ten como obxectivos xerais despertar no alumnado o interese polo mundo da empresa, achegalo aos instrumentos necesarios para a creación e a determinación da viabilidade da mesma.

Os alumnos e alumnas que acoden ao Politécnico son basicamente de Vigo e da área metropolitana. Unha zona con grandes posibilidades de crear novas empresas, pero tamén azoutada actualmente por unha profunda crise, especialmente no sector da construción e no comercio. Pese a elo, sempre existen posibilidades de encetar novos negocios, mesmo incluso como alternativa ao desemprego existente nos sectores máis novos da poboación.

O currículo do módulo baséase no Deseño Curricular Base (DCB), establecido por decreto da Consellería de Educación. Os DCBs constitúen, por tanto, a fonte normativa na que os profesores debemos inspirarnos á hora de elaborar as nosas programacións de aula para cada módulo. Por outra banda, cómpre lembrar que os DCBs apróbanse en Galicia a partir do establecido con carácter xeral no Deseño Base de cada Título (DBT), establecido por Real Decreto emitido polo ministerio de Educación e con vixencia en toda España.

O currículo do módulo é común nos ciclos de FP Regrada, con independencia das cualificacións profesionais que se poidan adquirir coa obtención de cada título, e esta circunstancia posibilita a súa validación académica cando un alumno superou este módulo noutro ciclo formativo, xa sexa de grao medio ou superior.

Con suxeición aos obxectivos xerais establecidos no Decreto 114/2010, polo que se establece a ordenación xeral da FP no sistema educativo de Galicia Galiza e tendo á vista o sinalado na Orde de 12 de xullo de 2011 pola que se regula o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado das ensinanzas de formación profesional inicial, nos RD 1398/2007, de 29 de outubro, que establece o título de Técnico en Mecanizado; O RD 1687/2007, de 14 de decembro, que establece o título de Técnico Superior en Programación da Producción en Fabricación Mecánica e o RD 177/2008, de 8 de febreiro, polo que se establece o título de Técnico en Instalacións Eléctricas e Automáticas, e demais normas que fixan as ensinanzas mínimas en cada un deles, tendo en conta a realidade do alumnado do Politécnico, particularizados en cada unha das quince Unidades Didácticas a desenvolver, sinálanse como obxectivos xerais do módulo, os seguintes OBXECTIVOS XERAIS:

Con suxeición á normativa legal que fixa os obxectivos xerais dos ciclos formativos que se imparten no IES Politécnico de Vigo e fixan as ensinanzas mínimas, e dos establecidos nesta Programación como particulares, tendo en conta a realidade do alumnado do Politécnico, particularizados en relación cos mínimos esixidos en cada unha das nove Unidades Didácticas que comprende, sinálanse como obxectivos xerais do módulo de Empresa e Iniciativa Emprendedora, os seguintes:

- Que os alumnos e alumnas sexan capaces de recoñecer as oportunidades de aprendizaxe e emprego, analizando as ofertas e demandas do mercado laboral para xestionar a súa carreira profesional como autónomos ou pequenos empresarios.
- Que saiban recoñecer a existencia duns dereitos tanto como empresarios ou autónomos como en calidade de traballadores, así como o marco legal no que se desenvolve a actividade económica no marco democrático.
- Que entendan a cultura emprendedora como algo positivo para a sociedade e para o éxito persoal
- Que sexan capaces de entender o que é a unha pequena empresa e a importancia da iniciativa individual para levala adiante.
- Que sexan conscientes da importancia da viabilidade dos proxectos empresariais e do concepto de risco como algo inevitable en toda iniciativa emprendedora.
- Que entendan o concepto de empresario e os requisitos e actitudes necesarias para desenvolver unha actividade empresarial.
- Que acaden elementos de xuízo para poder determinar cal é a forma xurídica máis axeitada a cada proxecto empresarial.
- Que identifiquen as funcións básicas da empresa.
- Que identifiquen os elementos do entorno dunha pequena empresa de fabricación mecánica.
- Que sexan capaces de valorar as obrigas mercantís e fiscais de cada forma de empresa.
- Que entendan a importancia das responsabilidades dos socios en relación coas formas xurídicas que a empresa revista.
- Que saiban manexar os conceptos mínimos para determinar a viabilidade dun proxecto empresarial mediante un estudo de viabilidade.
- Que saiban da existencia de diferentes axudas para a creación de empresas, especialmente de fabricación mecánica na súa localidade.
- Que se doten de elementos para entender en que consiste a organización da empresa.
- Que se familiaricen coa política de obxectivos das empresas e co funcionamento das técnicas de venda.
- Que acaden elementos necesarios para xestionar eficazmente os almacéns de mercadorías e materias primas.

- Que se conciencien da importancia da calidade da produción.
- Que se doten de criterios e métodos para a xestión dos recursos humanos, con referencia particular aos contratos, obrigas laborais, remuneración e marco de relacións laborais na empresa.
- Que se familiaricen cos procedementos, mecanismos e documentos administrativos.
- Que comprendan a importancia e a obriga da levanza da contabilidade.
- Que identifiquen formas de financiamento e tesourería na empresa.
- Que entendan a importancia da iniciativa na empresa tanto dende a posición de empresario como dende a de traballador.
- Que identifiquen o alcance do concepto: ámbito de dirección e organización do empresario.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	Iniciativa emprendedora	Describir que implica ser un emprendedor/a, analizar as súas características, vantaxes e inconvenientes. Saber como definir unha idea de negocio e reflectila no plan de empresa .	10	15
2	Empresa e contorno	Comprender que é unha empresa, as súas funcións e obxectivos. Clasificar os diferentes tipos de empresas. Analizar o contorno empresarial. Coñecer a organización humana dunha empresa. Valorar a importancia de ser unha empresa socialmente responsable.	15	25
3	Formas xurídicas da empresa	Coñecer e analizar as diferentes formas xurídicas dunha empresa.	7	10
4	Plan de operacións e comercialización	Coñecer como se desenvolve a actividade produtiva e comercial dunha empresa. Cálculo de custos e beneficios. Determinación do limiar de rendabilidade.	15	20
5	Financiamento da empresa	Describir as opcións de financiamento dunha empresa.	8	15
6	Xestión administrativa e fiscal	Familiarizarse coa documentación comercial básica que se manexa nunha empresa e coas obrigas fiscais.	8	15

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Iniciativa emprendedora	10

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identificouse o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analizouse o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector de da construción.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito de proxectos de obra civil, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analizouse a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.
CA1.9 Valoráronse as vantaxes e inconvenientes de ser emprendedor

4.1.e) Contidos

Contidos
Vantaxes e inconvenientes de ser emprendedor
0Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito de proxectos de obra civil.
A idea emprendedora: características
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de proxectos de obra civil (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
A cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
A actuación das persoas emprendedoras no sector da construción.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Empresa e contorno	15

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícaronse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa de proxectos de obra civil en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada cos proxectos de obra civil e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícaronse, en empresas de proxectos de obra civil, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.1 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, localización e responsabilidade social
CA2.13 Describíronse os criterios de localización dunha empresa

4.2.e) Contidos

Contidos
O plan de empresa: idea de negocio
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de proxectos de obra civil: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de proxectos de obra civil: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.
Localización da empresa.
Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.

Contidos
Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Formas xurídicas da empresa	7

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analizouse o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cómpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector da construción.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.9 Incliúese no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.1 Incliúese no plan de empresa información relativa a elección da forma xurídica e os trámites administrativos necesarios para a creación e posta en marcha dunha empresa

4.3.e) Contidos

Contidos
A persoa empresaria. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresariado.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Plan empresa: elección da forma xurídica e trámites administrativos necesarios para a creación e posta en marcha dunha empresa

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Plan de operacións e comercialización	15

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.11 Descríbense as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de proxectos de obra civil, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.2 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a organización do proceso produtivo e os recursos necesarios
CA2.12.3 Elaborouse un plan de empresa que inclúa o plan de marketing da empresa
CA2.14 Descríbiuse a función comercial dunha empresa valorando a súa importancia para garantir o éxito no mercado
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.4.e) Contidos

Contidos
A función comercial nunha empresa
0Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa.
Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción
Descrición dos elementos e extratexias do plan de marketing
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector da construción
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Financiamento da empresa	8

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas de proxectos de obra civil tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Incliúuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.2 Incliúuse no plan de empresa información relativa a axudas e subvencións dispoñibles para o emprendedor
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbense as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.
CA4.6 Analizáronse as fontes de financiación nunha empresa do sector da construción

4.5.e) Contidos

Contidos
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de proxectos de obra civil.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Plan empresa: xestión de axudas e subvencións
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector da construción
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e razóns financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	Xestión administrativa e fiscal	8

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.6 Identifícanse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identifícanse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.9 Inclúese no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA3.9.1 Inclúese no plan de empresa información relativa a elección da forma xurídica e os trámites administrativos necesarios para a creación e posta en marcha dunha empresa
CA4.3 Defínense as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionada cos proxectos de obra civil e diferéncianse os tipos de impostos no calendario fiscal (liquidacións trimestrais e liquidacións anuais).
CA4.4 Formalízase con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa de proxectos de obra civil, e describíronse os circuitos que recorre esa documentación na empresa.

4.6.e) Contidos

Contidos
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Plan empresa: elección da forma xurídica e trámites administrativos necesarios para a creación e posta en marcha dunha empresa
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de proxectos de obra civil: documentos administrativos e documentos de pagamento.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financieira.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

MÍNIMOS ESIXIBLES:

Os mínimos esixibles para alcanzar a avaliación positiva son os sinalados no apartado 4. c. da programación.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Para a avaliación dos coñecementos acadados por cada alumno no módulo utilizaranse os seguintes instrumentos:

Táboa de observación para avaliar o Plan de empresa: Os alumnos/as elaborarán ao longo do curso un plan de empresa.

As tarefas do proxecto que non sexan presentadas nos prazos establecidos só poderán ser entregadas noutro prazo por causa xustificada documentalmente.

Este proxecto de empresa será elaborado en paralelo ao tratamento dos contidos de cada unidade.

A nota mínima en cada trimestre será dun 5. De non ser o caso, quedará suspenso ese trimestre. Polo tanto, como nota de trimestre se fará constar unha nota máxima dun 4. Polo tanto terá que facer recuperación desa parte. Esta puntuación será levada á nota final de trimestre dacordo á ponderación indicada a continuación para a nota de Plan de Empresa.

- PROBAS ESCRITAS, contidos e puntuación:

Para favorecer a aprendizaxe do alumnado, se van a recomendar materiais, como libro, apuntes, pero non será imprescindible que á hora de examinar a profesora se ciña exclusivamente ao que está escrito neses materiais, é dicir, todo o que se explique na aula, oralmente, por escrito e/ou de forma visual con videos etc, pode ser obxecto de pregunta no examen, sempre que sexa pertinente cos contidos da unidade e os resultados de aprendizaxe recollidos na programación

Levarase a cabo unha proba ao trimestre como mínimo, segundo as necesidades do alumnado e complexidade da materia. En todo caso, farán media entre elas.

. Nestas probas poderanse presentar cuestións a desenvolver, tipo test e/ou supostos prácticos. Nas preguntas tipo test, o alumno/a poderá contestar ou deixar en branco, as respostas en branco non puntúan, as respostas erradas restan en proporción dúas erradas, unha correcta. Nas preguntas a desenvolver vaise valorar a corrección e argumentación elaborada polo alumnado, para xustificar e demostrar o que sabe sobre os contidos de teoría.

Na resolución dos supostos prácticos o alumno/a deberá demostrar que é coñecedor da teoría aplicable e dos procedementos para resolver a situación que se presenta.

PUNTUACIÓN:

será o resultado da media das probas escritas realizadas no trimestre. En todo caso, para facer a media será condición indispensable que a nota mínima en cada proba sexa dun 4,5. Polo tanto, en caso de non poder facer media, como nota de trimestre se fará constar, como máximo un 4. Polo tanto terá que facer recuperación desa parte. Esta puntuación será levada á nota final de trimestre dacordo á ponderación indicada a continuación para a nota de probas obxectivas.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Para facer este cálculo seguirase a ponderación indicada a continuación:

CADRO DE DISTRIBUCIÓN DE UNIDADES POR TRIMESTRES E A SÚA NOTA FINAL:
MODALIDADE ORDINARIA

Trimestres	Unidades didácticas	Proba obxectiva	Táboa observación
1º trimestre	UD 1 a 2	Nota ponderada 70%	Nota ponderada -30%
2º trimestre	UD 3 e 4	Nota ponderada 70%	Nota ponderada -30%
3º trimestre	UD 5 e 6	Nota ponderada 70%	Nota ponderada -30%
NOTA FINAL	50% -1º trimestre + 50%- 2º trimestre + 50% 3º - trimestre		

PUNTUACION:

- NOTA FINAL DE MÓDULO:** o alumnado acadará a avaliación positiva no módulo se supera cun 5 a nota promedio das avaliacións realizadas no centro.
- A nota con decimales será redondeada do seguinte xeito: Si o decimal supera a 0.5 será redondeado por exceso ao enteiro máis próximo. En caso contrario, se redondea por defecto.
- Para superar cada trimestre hai que obter un mínimo de 5 puntos, resultado das notas ponderadas correspondentes.

NORMAS XERAIS PARA A REALIZACIÓN DE PROBAS OU EXÁMENES.

- Non se admite móbil no examen para ningún uso. De tal forma que ao entrar nal aula será entregado á profesora. No caso de que alumno o alumna se negue a facelo perderá o dereito a que se lle faga a proba ou examen.
- No caso de ser necesaria calculadora, ésta terá só funcións básicas, polo tanto, non se admiten calculadoras científicas.
- No suposto de que nun examen, un/a alumno o alumna teña no seu poder documentación que non esté autorizada pola profesora, ou ben, se comprueba que copiou no terá que entregalo á profesora en cuanto llo requira. E a nota a cualificar en dita proba será de 0 puntos.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas
6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

Ao final de curso (no caso de alumnado de 2º curso, ao final da 2ª avaliación) realizarase unha proba extraordinaria para aqueles alumnos que teña algunha avaliación suspensa.

Con independencia do sinalado, a profesora poderá recomendar a realización de exercicios e actividades de reforzo aos alumnos ou alumnas con dificultades de aprendizaxe da materia, para que eles poidan confeccionalos de forma autónoma.

Terase en conta a proba escrita xuntos cos traballos e plan de empresa realizados al longo do curso seguindo os criterios de calificación indicados no apartado 5.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

O alumnado que acumule un número de faltas de asistencia non xustificadas superior ao 10% das sesións de clase, perderá o dereito a avaliación continua. Neste módulo o número de faltas son 7.

Os instrumentos que se empregarán para avaliar a estes alumnos son:

Proba escrita, que incluíra diversas preguntas teóricas de toda a materia, no que se incluírán contidos das 6 unidades didácticas, xunto con casos prácticos a resolver, no que se incluírán exercicios de cálculo numérico. Normalmente esta proba coincidirá coa proba do alumnado que suspendeu o módulo no mes de marzo.

O alumno poderá entregar previamente o Plan ou Proxecto de empresa nas datas das que deberá informarse o/a alumno/a nas horas de titoría ou nas propias clases. Asimesmo poderá entregar todos os traballos que se requiran por parte do docente ao longo do curso.

A proba realizarase no mes de xuño, denominarase Exame Final e indicarse oportunamente (aula virtual do módulo, taboleiro de anuncios do centro)

A profesora tomará en consideración os elementos de avaliación de que dispoña, singularmente os exames que teña realizado e os traballos seguindo os criterios de calificación recollidos no apartado 5. Tamén terá en conta de forma positiva o interese amosado ao longo do curso cara ó módulo, asistencia a clase pese a perda da avaliación continua, solicitando atención en horas de titoría.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

A Programación, como guía do proceso de ensino aprendizaxe no período dun curso académico e como garantía para o alumnado, debe ser cumprida integramente.

Sen embargo, como elemento vivo que é, estará sometida a adaptacións no tempo e nos contidos que, ao longo dos anos irán dando a medida das correccións que se deban introducir para que cumpra mellor a súa función.

Neste sentido cómpre que o profesorado estableza un procedemento de seguimento da Programación que ten que basearse na revisión semanal de si os contidos e as tarefas propostas se están cumprindo segundo a previsión establecida.

No caso de establecer modificacións, estas deben ser recollidas e posteriormente incorporadas á Memoria de Fin de Curso.

Algúns dos aspectos que o profesor deberá considerar na autoavaliación da práctica docente son:

- Organización e coordinación co profesorado do ciclo formativo.
- Adecuación do grao de dificultade das actividades ás características do alumnado
- Grao de motivación dos alumnos nas actividades propostas polo profesor
- Planificación das tarefas: distribución e dotación de medios e tempos
- Ambiente de traballo, relación entre os alumnos, e entre alumnado e o profesor.
- TICs: uso e manexo por parte do alumnado e do profesor.
- Habilidades de comunicación verbal e non verbal na transmisión dos contidos
- Claridade na presentación dos contidos nos medios audiovisuais empregados.

Algúns instrumentos para avaliar a práctica docente son:

- Cuestionarios anónimos
- Informes dos traballos en equipo.

- Notas recollidas na realización de tarefas.
- Entrevistas con alumnado e profesorado.
- Debates.
- Resultados do proceso de aprendizaxe nas avaliacións trimestrais e na final.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Distínguense tres momentos clave no proceso de avaliación do alumnado:

A inicial, que se realiza ao comezo do curso e ao inicio de cada unidade didáctica.

A formativa ou continua, a levar a cabo ao longo de todo o proceso de ensino aprendizaxe.

A final, ao final do curso, resultado da suma das valoracións parciais levadas a cabo durante a avaliación continua

Avaliación Inicial

A avaliación inicial ten como obxectivo identificar os coñecementos, destrezas e competencias previas coas que conta o alumnado antes de comezar a traballar os contidos do módulo. Consideraranse os estudos previos, a experiencia profesional e as vivencias en relación aos contidos de cada Unidade.

Ao comezo do curso, no momento de cubrir as fichas persoais dos alumnos, realizarase unha valoración de cada un deles, a partir dos datos académicos e de experiencia profesional, que facilite ao profesor ou profesora. O docente coordinarse co titor do curso anterior e con outros profesores que traballen co grupo para recoller información sobre os coñecementos previos do alumnado. Valorará a información dos informes individualizados de avaliación da etapa anteriormente cursada e consultará co departamento de Orientación en caso de detectar alumnos con necesidades educativas especiais ou que requiran apoio educativo específico.

En cada Unidade Didáctica realizarase un suposto práctico ou un cuestionario inicial que indique o nivel de coñecementos do alumnado a respecto da materia a impartir, téndoo en conta para adecuar os medios didácticos a utilizar.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Cómpre que calquera alumno ou alumna poida acadar os resultados de aprendizaxe do módulo, adoptando medidas de reforzo e apoio, pero sen que estas afecten, de forma significativa, á consecución dos resultados de aprendizaxe previstos para cada un dos módulos profesionais, tal e como establece o decreto 114/2010.

A diversidade preséntase no ámbito da formación en múltiples formas e vén expresada por unha serie circunstancias, tales como: coñecementos previos e experiencias persoais e laborais, motivacións e expectativas ante o aprendizaxe, interese persoais, profesionais e vocacionais, capacidades xerais ou diferenciadas, ritmos de traballo e de aprendizaxe, situacións persoais e familiares, habilidades e destrezas desenvolvidas, orixe nacional ou étnico diferenciador, contorna socioeconómica do lugar de residencia, discapacidades físicas, psíquicas e/ou sensoriais ou sobre dotación intelectual, entre outras.

Debemos contemplar a diversidade como fonte de oportunidades e de riqueza, centrándonos en adecuar os diversos aspectos metodolóxicos ás singularidades do noso alumnado.

Será preciso realizar unha avaliación inicial, coa amplitude que se considere necesaria, coa colaboración do departamento de orientación, para detectar ao alumnado con necesidades educativas especiais e as súas demandas específicas

Tomando en consideración o establecido pola LOE e polo Decreto 114/2010 respecto á atención á diversidade, cómpre facer unha breve referencia á serie de medidas que teríamos en conta na atención a este tipo de alumnado:

Medidas de acceso ao currículo para alumnos con deficiencias sensoriais ou físicas: entrega do material cun tamaño de fonte máis grande ou en soporte informático; permitirles realizar exercicios, supostos e exames co emprego do ordenador e ferramentas informáticas.

Agrupamentos: á hora de traballar en equipo, estes serán formados por alumnos con diversidade de competencias e motivacións, coa fin de que os alumnos se axuden entre si

Adaptacións curriculares non significativas para aqueles alumnos con necesidades educativas especiais, co asesoramento do departamento de orientación e sen que afecten aos elementos pre-ceptivos do currículo.

Actividades de ampliación e de investigación para aqueles alumnos que presenten un rendemento académico moi superior o resto do grupo: emprego das TICs e fomento da busca autónoma de información para resolver supostos e analizar a realidade sociolaboral.

Medidas de reforzo educativo, tales como actividades graduadas segundo diferentes niveis, garantindo sempre a adquisición dos contidos mínimos; modificación da localización do alumno en clase; repetición individualizada dalgunhas explicacións ou potenciación da participación do alumno e a consecución de pequenos logros como elementos de motivación.

A experiencia dos últimos anos non vén indicando a necesidade de medidas especiais de atención á diversidade, máis alá dalgunha diferenza idiomática, en relación coa fala propia, isto é o galego, por parte de alumnos que procedían de países estranxeiros, de fala castelá.

Tales diferenzas foron sempre resoltas acomodando puntualmente o vehículo de comunicación ás dificultades do alumno ou alumna e procurando espertar nel o interese e a apreciación do idioma galego.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

A LOE contempla na súa relación de principios da educación, a transmisión daqueles valores que favorecen a liberdade persoal, a responsabilidade, a cidadanía democrática, a solidariedade, a tolerancia, a igualdade, o respecto e a xustiza, que constitúen a base da vida en común.

Con esta referencia legal, debemos programar unha serie de temas e contidos a traballar de forma transversal a medida que imos abordando as distintas unidades didácticas do módulo. Deste xeito, procuraremos destacar uns determinados valores de forma simultánea a transmisión de coñecementos.

Con cada unha das conmemoracións establecidas no Calendario Escolar, o profesor ou profesora, poderá programar puntualmente actividades, temas ou charlas que, en colaboración coas establecidas pola Dirección do Instituto, contribúan a lograr os obxectivos marcados en relación coas mesmas.

Prestarase especial atención á celebración da Constitución, ao Día 1º de Maio, Día do Consumidor, Saúde, Europa, Medio Ambiente e Letras Galegas.

Algúns destes valores que deben ser transmitidos de forma transversal:

Día do emprendedor, prestarase atención á celebración de actos na localidade organizados por entidades empresariais, cámara de Comercio, Asociacións de emprendedores, etc, para fomentar o encontro con persoas dedicadas ao mundo do negocio, que poidan transmitir experiencias no campo da creación de empresas.

Educación ambiental, relacionada coas cuestións de desenvolvemento respectuoso co medio, xa que é preciso sensibilizar ao alumnado respecto á necesidade de empregar materiais e sistemas inocuos, de cara á favorecer unha protección do medio e un aumento nos niveis de calidade e seguridade.

Educación para a Saúde, presente en todos os ámbitos da vida: fabricar produtos sans, importancia dunha dieta san e equilibrada, valoración positiva do exercicio físico e do deporte, potenciación da protección ante as enfermidades de transmisión sexual, embarazos non desexados, tabaquismo, etc;

Igualdade de oportunidades / Rexeitamento do Sexismo / Multiculturalidade: fomentar unha posición actitudinal axeitada, ao longo de todo o curso, transmitindo a importancia de respectar ao outro con independencia da súa orixe, sexo, raza, orientación sexual, ideoloxía, relixión, etc; Así como valorar a diversidade cultural e humana como fonte de riqueza e non de conflito.

Con cada unha das conmemoracións establecidas no Calendario Escolar, o profesor, poderá programar actividades, temas ou charlas que, en colaboración coas establecidas pola Dirección, contribúan a lograr os obxectivos do módulo e xerais do ciclo.

Prestarase especial atención á celebración da Constitución, ao Día do Emprendedor, Día do Consumidor, Saúde, Europa, Medio Ambiente e Letras Galegas.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Para o presente curso preténdese realizar, como vén sendo habitual en cursos pasados, algunhas actividades que acheguen o alumnado ao mundo da empresa.

Neste sentido, poderán ser organizadas polo profesor ou profesora, en colaboración do Departamento de FOL e a Dirección do Centro, actividades complementarias tales como:

- Charlas de fomento da iniciativa emprendedora.
- Charla en colaboración con sindicatos e asociacións patronais e empresariais.
- Charla co responsable da algunha entidade financeira.
- Visita a algunha empresa do contorno.
- Charlas en colaboración coa Cámara de Comercio e a Asociación de Xoves Emprendedores.

10. Outros apartados

10.1) PUBLICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DO MÓDULO

Ao comezo do curso os alumnos e alumnas serán informados da presente programación, e do número de unidades de que consta, así como dos contidos de cada unha delas e dos textos a utilizar para o estudo e preparación.

A programación será colgada na Aula Virtual para que estea a disposición do alumnado.

Porase en coñecemento o número de faltas de asistencia que dará lugar á perda da avaliación continua. Neste módulo, establécese o número de 7, por estar prevista a impartición dun total de 68 sesións durante o presente curso. Ademais se lles informará de que a perda de avaliación continua implica realizar o exame final no mes de xuño.